

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Elisabet Angelov

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-05-13

RS 2019-0379

Regionstyrelsen

Yttrande över slutbetänkandet Privat initiativrätt – Planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning (SOU 2019:9)

Ärendebeskrivning

Näringsdepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att lämna synpunkter på Översiktsplaneutredningens slutbetänkande Planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning (2019:9).

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Sammanfattning av slutbetänkandet Privat initiativrätt – planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning (SOU 2019:9)
Tillväxt- och regionplanenämndens yttrande den 1 april 2019

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över slutbetänkandet Privat initiativrätt – planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning (SOU 2019:9).

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning

Översiktsplaneutredningen föreslår att en förtydligad och utvecklad medverkan från planintressentens sida i detaljplaneläggningen kan bidra till en snabbare planprocess där resurser utnyttjas mer effektivt. Regionledningskontoret instämmer i utredningens bedömning och föreslår att regionstyrelsen lämnar yttrande till Näringsdepartementet enligt regiondirektörens förslag.

Bakgrund

Regeringen gav 2017 en särskild utredare i uppdrag att utreda och lämna förslag på hur översiktsplaneringen kan utvecklas för att underlätta för efterföljande planering med mera (N 2017:2). Utredningen tog namnet Översiktsplaneutredningen. Utredningens uppdrag består av fem delar varav det aktuella slutbetänkandet gäller att se över behovet att införa en privat initiativrätt så att en enskild exploatör kan genomföra vissa formella beredningsåtgärder i arbetet med att ta fram en detaljplan.

Enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL, är det en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten; det så kallade kommunala planmonopolet. Det innebär att det är kommunen som i princip ensam avgör både om och när en detaljplan ska tas fram och därmed hur mark (och vattenområden) får användas och bebyggas. En planintressent kan alltså inte på egen hand inleda ett detaljplaneärende. Den som avser att vidta en åtgärd har emellertid rätt att få ett besked om kommunen har för avsikt att inleda en sådan planläggning. Kommunen ska redovisa detta i ett planbesked som normalt ska lämnas inom fyra månader.

Utredningen bedömer att en förtydligad och utvecklad medverkan från planintressentens sida i detaljplaneläggningen i viss utsträckning kan stärka samhällets kapacitet att ta fram detaljplaner. Utredningen menar bland annat att en planintressent bör få en utökad möjlighet att underlätta kommunens handläggning av det egna planärendet, främst genom att bistå kommunen med vissa beredningsåtgärder.

Överväganden

Region Stockholms yttrande till Näringsdepartementet över slutbetänkandet Privat initiativrätt – Planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning (SOU 2019:9)

Region Stockholm är regionplaneorgan för Stockholms län. Stockholmsregionen växer och en fungerande bostadsförsörjning är av stor betydelse för regionens attraktivitet. För att klara bostadsförsörjningen bedöms det befintliga bostadsbeståndet behöva öka med cirka 20 000 bostäder per år.

De åtgärder som utredningen föreslår bör enligt regionledningskontorets bedömning kunna bidra till en snabbare planprocess där resurser utnyttjas mer effektivt. Det kan i förlängningen möjliggöra ett ökat bostadsbyggande och regionledningskontoret ser därför positivt på utredningens förslag. Regionledningskontoret instämmer också i utredningens bedömning att

kommunen fortsatt ska ha det övergripande ansvaret för planläggningen; bland annat då det krävs för en korrekt och tillförlitlig tillämpning av de grundlagsfästa legalitets- och objektivitetsprinciperna.

Regionledningskontoret vill i detta sammanhang lyfta fram regionplaneringen och dess roll i planeringssystemet. Bebyggelsen i Stockholmsregionen behöver planeras utifrån ett helhetsperspektiv där utvecklingen av infrastruktur och tekniska försörjningssystem i länet är viktiga komponenter för den möjliga tillväxten, i enlighet med respektive kommuns översiktsplan och den gemensamma regionplanen, RUFS 2050. Därför behöver kommunerna alltså även med en ökad medverkan från enskilda planintressenter ha förutsättningar att ta ett sådant helhetsgrepp.

Ekonomiska konsekvenser

Utredningens förslag har inga ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Udelepp
Regiondirektör

Gunnel Forsberg
Tillförordnad ekonomidirektör

Beslutsexpediering:

Akt
Regionledningskontoret
Tillväxt- och regionplanenämnden
Näringsdepartementet